

Op de boer-de - rij, zijn al - ler - han - de
beesten. Kom toch eens kij - ken, kom er maar heen.
"Boe, boe, boe, boe" loei-en de koei-en.
"Boe, boe, boe, boe" loeit ie- de - reen.

U zit in de speelzaal in een grote kring op de grond. U zingt bovenstaand lied een paar keer. Zorg voor wat variatie door mee te klappen of te tikken. Na een paar keer kunnen de kinderen proberen mee te doen. Dan vraagt u welke dieren je nog meer op een boerderij ziet. Het liedje kan dan steeds aangepast worden door de derde en de vierde regel te veranderen:

Tok, tok, tok, tok, ka'klen de kippen,
tok, tok, tok, tok, kakelt iedereen.

Waf, waf, waf, waf, blaffen de honden,
waf, waf, waf, waf, blaft iedereen.

Miauw, miauw, miauwen de poezen,
miauw, miauw, miauwt iedereen.

Hi, hi, hi, hi, hinn'ken de paarden.
Hi, hi, hi, hinnikt iedereen.

Maak de kinderen bewust van het verschil in het benoemen van de diverse dierengeluiden. Vraag hun welke geluiden ze nog meer kennen en van welk dier die zijn.

Wie weet wat kakelen is? Welk dier doet dat?

Wie weet wat kraaien is? Welk dier maakt dat geluid?

En verder: schapen blaten, varkens knorren, vogels fluiten, slangen sissen, ganzen roepen, ezels balken, enzovoort.

Als de kinderen het liedje een beetje kennen, lopen ze rond door de speelzaal, terwijl ze het zingen en uitbeelden. U vraagt hun een beweging te maken die hoort bij het dier waar het coupletje over gaat. De koe loopt op 'handen' en 'voeten'. De kip loopt met de 'armen' langs het lichaam en de 'handen' fladderen als vleugels. De poes zit op haar 'hurken' en likt haar 'pootjes'. De duif loopt op zijn 'tenen' en de 'armen' gaan als vleugels op en neer. Laat de kinderen deze bewegingen zoveel mogelijk zelf bedenken, dat zorgt voor een levendige activiteit.

Variatie

Het lied kan ook in de kring gezongen worden. Een kind staat in het midden. Gedurende de eerste twee regels van het liedje loopt het de kring rond. Bij de derde versregel noemt het kind een dierengeluid en maakt de bijbehorende beweging. Bij regel vier doet de kring hem/haar na.

Situatie

Speelzaal

Bedoeling

Ervaringen en kennis opdoen met en van dieren (16.4).
Huisdieren, kinderboerderij (16.4.1).

Materiaal

Eventueel blok- of stemfluit te gebruiken bij het aanleren van dit liedje.

Jaarkalender

Leer dit lied aan vlak voor of na een bezoek aan een kinderboerderij.

Leerlijn

- ☐ Groep 1.
- ☐ Groep 2.

Observatie/evaluatie

Kunnen de kinderen de dieren-geluiden benoemen?

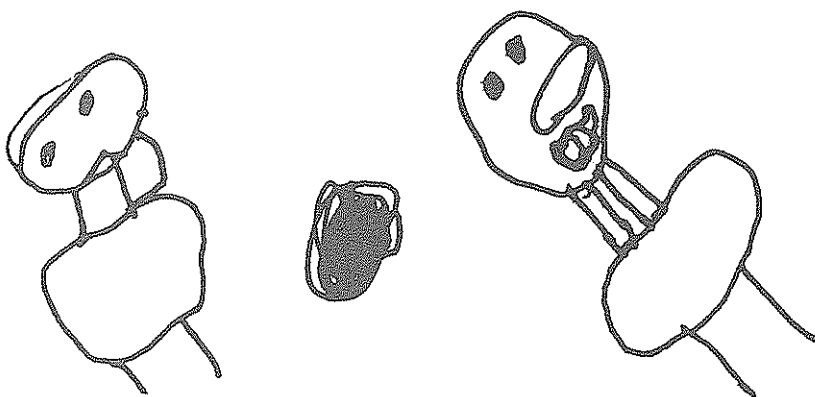
Wat maakt de Sinterklaastijd tot een gezellige tijd? Juist, die leuke liedjes die je overal en overal hoort: op school, thuis, in het winkelcentrum. En waarom is het met Kerstmis zo gezellig in de stad? Niet alleen vanwege de feestverlichting, de mooie etalages en de lekkere geur van gebak, ook de muziek draagt daaraan bij. Zet tijdens de werkles eens een niet alledaags muziekje aan: een ouverture van een opera of een fragment uit een musical. Probeer verschillende soorten muziek ten gehore te brengen: marsmuziek, symfonieorkest, klassieke liederen, moderne discomuziek. Een andere mogelijkheid is om gedurende enkele werklessen kinderen naar muziek te laten luisteren met behulp van een koptelefoon. Bijvoorbeeld in een luisterhoek. Het is van groot belang voor het slagen van de eropvolgende bewegingsles dat de kinderen de muziek herkennen. Is de muziek te vreemd, te nieuw, dan kan deze bewegingsles niet optimaal beleefd worden. Het luisteren naar de muziek geldt als voorbereiding op de feitelijke les: het bewegen op muziek.

Laat na een aantal dagen de in de klas beluisterde muziek in de speelzaal horen. Ga in een kring zitten en beluister het begin van het bandje. Zet de muziek stil en laat de kinderen vertellen waar de muziek hen aan doet denken. Welke bewegingen zouden er bij deze muziek passen? Probeer of de kinderen in staat zijn hun gevoelens in bewegingen uit te drukken. Als ze de muziek vrolijk vinden, is de huppelpas een lichte, blijde gang. Of ze springen en draaien, of zwaaien met hun armen in het rond. Als je je heel klein maakt en je handen voor je gezicht doet, maak je een verdrietige indruk. Zoiets past weer bij treurige muziek. Net als lopen met je armen langs je lijf, je hoofd naar beneden, langzame passen zettend op de maat van de muziek.

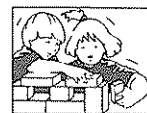
Tussen de muziekfragmentjes door gaat u steeds terug naar de kring. Door de kinderen telkens even naar de muziek te laten luisteren creëert u rust in de groep en kunnen de kinderen zich beter concentreren op de bewegingen. Ze zullen zo ook eerder naar elkaar luisteren en reageren op wat de ander zegt. Hoeveel muziekfragmentjes u in één les aan bod kunt laten komen, laat u afhangen van de reacties van de kinderen.

Variatie

Laat de kinderen eens met z'n tweeën dansen. Of geef ieder kind een lint (ongeveer 2 m lang crêpepapier). Met het lint erbij worden de bewegingen vaak veel sierlijker uitgevoerd.

Situatie

Werkles

Speelzaal

Bedoeling

Kennis en attitude over specifieke aspecten van gezond gedrag (muziekbeleving; luisteren naar en bewegen op muziek) (17.1.2).

Materiaal

Cassettebandjes met verschillende soorten muziek, zoals ouverture van een opera, musicalfragment, discomuziek, klassieke liederen. Eventueel koptelefoon(s).

Organisatie

U neemt van tevoren deze verschillende soorten muziek op. Zorg voor een cassetterecorder in de klas en in de speelzaal.

Jaarkalender

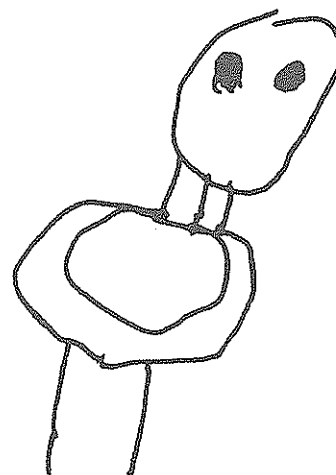
Januari, juist ná de Sinterklaas- en Kersttijd.

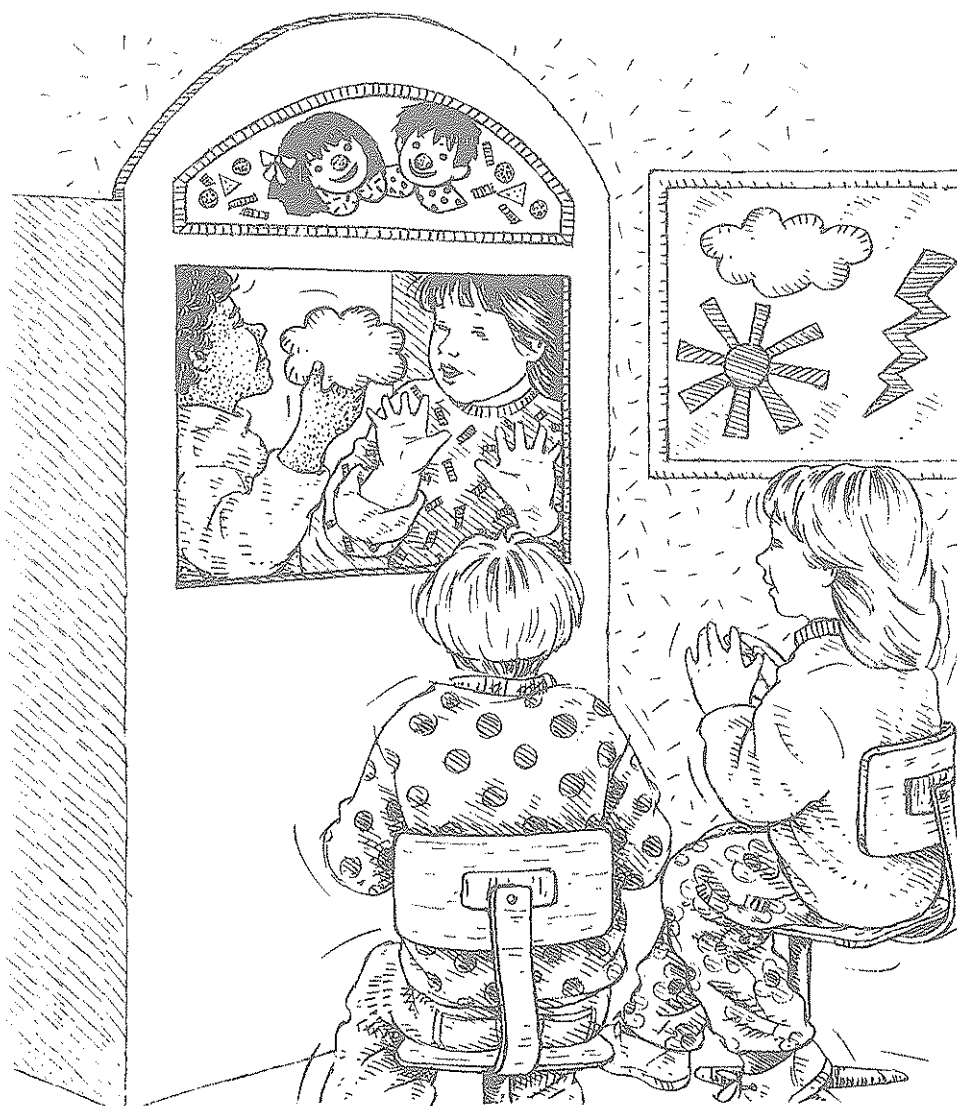
Leerlijn

- ☐ Groep 1.
- ☐ Groep 2.

Observatie/evaluatie

Bewegen de kinderen zich vrij?
Hoe beleven ze de verschillende muziekfragmenten?
Hebben ze al enig maatgevoel?

Als introductie op dit lesidee kunt u voorlezen uit *Het meisje en de regen* van M. Lukesova (La Rivière & Voorhoeve, Zwolle).

Daarna vertelt u dat de kinderen een eigen weerjournaal gaan maken. We hebben daarvoor de poppenkast nodig en de magnetische kalender. Deze laatste kan ook zelf gemaakt worden met behulp van papieren symbolen en een flanelbord. U laat de kinderen de symbolen zien en benoemt die: zon, wolk, regen (zie 'Organisatie').

Aan het eind van iedere schooldag gaan twee kinderen in de 'tv.' (poppenkast) het weerbericht van de afgelopen dag laten zien. Eén van de twee vertelt het verhaal. De ander toont de bijbehorende symbolen van de kalender. Na afloop van het weerjournaal worden die symbolen op een magnetisch bord geplakt, zodat er na een aantal dagen een overzicht ontstaat.

Probeer de kinderen ertoe aan te zetten een echt journaal te maken met uitgebreide 'weersinformatie'. U kunt dat de eerste keer natuurlijk ook zelf doen! Misschien aardig om het weerjournaal van de kinderen op te nemen met een videocamera en naderhand af te spelen.

Variatie

Laat kinderen behalve het weerbericht andere belangrijke zaken in de 'tv.' vertellen: over zichzelf, over iets dat in de klas gebeurd is, enzovoort.

Situatie

Kring

Bedoeling

Ontdekken van en ervaringen opdoen met aspecten van tijd (tijdsbeleving, tijdsduur, volgorde) (15.1).

Anticiperen op gebeurtenissen (via observatie, verwoording en afbeelding, dagelijks tijdsbesef) (15.2).

Ervaringen en kennis opdoen met en van het weer (16.5).

Materiaal

Poppenkast, magnetische kalender (Nienhuis, Zelhem) en eventueel een videocamera.

Organisatie

U zet de poppenkast klaar, stoeltjes ervoor.

U legt de symbolen klaar en het magnetisch bord. De symbolen zijn ook eenvoudig zelf te tekenen: zon, wind, zon en wolk, regen, wolk, bliksem, hagel, sneeuw.

Leerlijn

☐ Groep 1.

☐ Groep 2.

Observatie/evaluatie

Zijn er kinderen die het weer van die dag kunnen verwoorden?

Begrijpt iedereen wat voor weer het was?

U gaat met de kinderen voor het raam staan en begint een gesprekje over de weersomstandigheden.

Wat voor weer is het vandaag?

Vind je dat fijn weer of juist niet? Waarom?

Waarom zie je dat het slecht weer is? (Regen, donkere lucht, het waait, niemand buiten.)

Waarom zie je dat het goed weer is? (Zon, mensen buiten, geen wolken.)

Waarom hoor je dat het goed of slecht weer is?

U vertelt de kinderen een verhaaltje over het weer, waarin allerlei geluiden voorkomen. Telkens als de kinderen zo'n 'weerwoord' horen, maken ze het bijbehorende geluid. Bijvoorbeeld:

Regen: een kind trommelt met de vingertoppen op de tafel; harde regen: twee kinderen trommelen; heel harde regen: drie kinderen trommelen.

Storm: wind nadoen met de handen aan de mond.

Wind: lucht door de tanden laten gaan.

Bliksem: bekkentjes tegen elkaar slaan.

Donder: roffelen met een groot stuk dik karton.

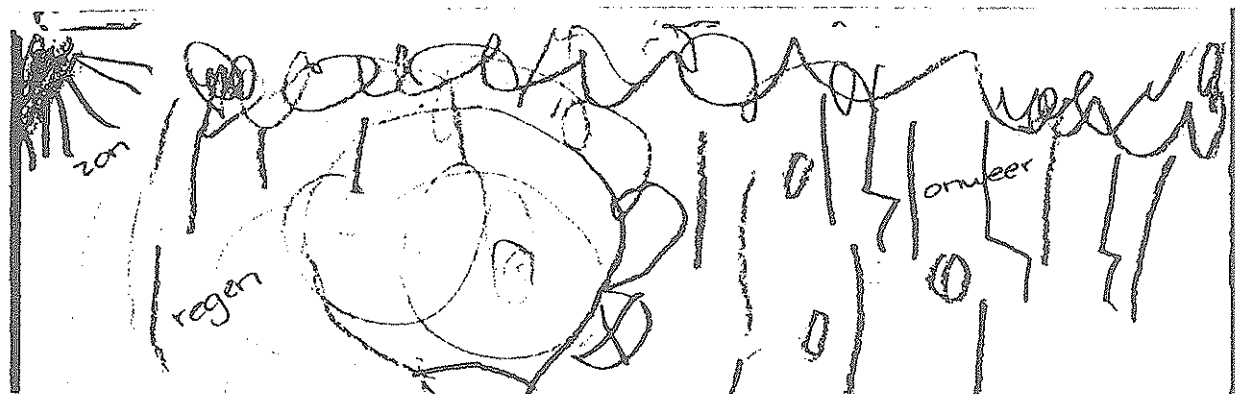
Hagel: rinkelbellen.

U deelt instrumenten uit en oefent de geluiden met de kinderen. Probeer zoveel mogelijk kinderen een geluid te laten maken; verdeel de groep eventueel in groepjes. Als schets voor een verhaaltje kunt u uitgaan van: Op een dag komt er onweer. Het waait al erg hard buiten en het regent. De lucht wordt steeds donkerder. Het lijkt wel nacht. Opeens, daar is een bliksemflits... en nog een. De donder maakt een herrie van jewelste. Het begint nu ook weer te regenen, eerst nog zacht, maar dan steeds harder en harder. Nu stortregent het verschrikkelijk. Buiten is het heel slecht weer, maar binnen is het fijn. Wat een lawaai maakt dat onweer. Boem, boem, alweer een klap. Er is nu veel bliksem in de lucht en ook de donder hoor je steeds. De wind blaast hard, het wordt een echte storm. Na een tijdje trekt het onweer weg, je hoort het nog maar zacht. De storm is er nog wel en het waait erg hard. Ook de regen is er nog en soms hagelt het even...

U kunt het verhaal natuurlijk uitbreiden en naar eigen inzicht aanpassen.

Variatie

U kunt variatie aanbrengen door de ritmes bij de verschillende geluiden aan te passen. Ook kunt u variëren in hard en zacht geluid.

Situatie

Kring

Bedoeling

Weersverschijnselen en weersveranderingen waarnemen (16.5.2).

Materiaal

Muziekinstrumenten zoals: bekkentjes, rinkelbellen. Groot stuk dik karton.

Organisatie

U verzamelt de instrumenten, zet een paar tafeltjes en een stuk karton klaar.

Jaarkalender

Najaar/voorjaar; vooral in een periode waarin de 'weergoden' tekeergaan: wind, storm, regen, enzovoort.

Leerlijn

☐ Groep 1.

☐ Groep 2.

Observatie/evaluatie

Zijn de kinderen erop gespitst om op het juiste moment hun geluid te maken?

Wie kan goed met de verschillende ritmes omgaan?

Ssst!! Doe allemaal je ogen eens dicht en wees eens even heel stil. De kinderen proberen allerlei geluiden op te vangen en vertellen wat ze allemaal gehoord hebben. U kunt aanvullende vragen stellen.
 Hoe waren de geluiden: hard of zacht?
 Was het een langzaam of een snel geluid?
 Waarom zou Bennie meer gehoord hebben dan Carmen?
 Wanneer hoor je alles het best?

Daarna zet u de deur van het lokaal open en herhaalt u de activiteit.
 Welke (andere) geluiden heb je nu gehoord?
 Vertel eens hoe die geluiden waren?
 Wat zou dat geluid betekenen?

Na het gesprekje over het horen van geluiden krijgen twee kinderen de opdracht om eens heel stilletjes door het schoolgebouw te lopen en naar geluiden te luisteren. Deze kinderen krijgen een cassetterecorder mee om de geluiden op te nemen. Als ze vertrekken, zet u de recorder aan. Terug in de klas doen ze verslag van hun 'luisterwandeling'. Tijdens het afdraaien van het bandje zet u de recorder af en toe stil en vraagt u aan de kinderen waar ze waren toen ze dat geluid hoorden. Ook andere kinderen mogen raden.

Na een tijdje worden twee andere kinderen op pad gestuurd. Uiteraard wordt ook hun 'luisterwandeling' opgenomen. Terug in de klas worden beide verslagen afgeluisterd. U praat met de kinderen over de verschillen:

Waarom zouden zij dat wel en de anderen dat niet gehoord hebben?
 Welke geluiden zul je soms niet kunnen horen en soms juist heel goed? Wanneer wel en wanneer niet?

Variatie

Als variatie of vervolg op deze activiteit gaat u met de kinderen een wandeling door de buurt maken. Dit gebeurt heel stilletjes. Alles wat we horen nemen we op de cassetterecorder op. In de klas doen we de wandeling nog eens over aan de hand van de opname:

Waar waren we toen we dit hoorden?
 Wie heeft het allemaal gehoord?
 Waar kwam dat geluid vandaan?
 Wie zou dat geluid gemaakt hebben?
 Was het een hard of een zacht geluid?
 Hoe vind je al die geluiden?

Situatie

Kring

Buitenwerk

Bedoeling

Verkennen van de omgeving; onderscheiden en benoemen (16.1).
 Plekken in de eigen omgeving vergelijken (16.2).

Materiaal

Cassetterecorder die op batterijen werkt; leeg cassettebandje.

Organisatie

Na het gesprek over geluiden gaan twee kinderen op pad door de school. Dit gebeurt twee keer. Het is van belang dat de kinderen op twee verschillende momenten (bijvoorbeeld tijdens de lessen en aan het begin van de pauze) door de school gaan lopen. In de schoolkrant schrijft u een stukje over de 'luisterwandeling'. U vraagt de ouders of zij in het weekend ook eens een wandeling door de buurt willen maken om samen met de kinderen goed naar alle geluiden te luisteren. In de groep komt u daar een aantal keren op terug. Vraag ook aan de ouders om met de kinderen op verschillende plaatsen (winkelcentrum, kinderboerderij, bushalte, in huis) te gaan luisteren. Misschien wil één van de ouders een bandopname maken?

Leerlijn

- ☐ Groep 1.
- ☐ Groep 2.

Observatie/evaluatie

Lukt het de kinderen om zich goed op de geluiden te concentreren?
 Zijn de kinderen alert op geluidsoverlast?

In dit lesidee ervaren de kinderen in de ontdekhoek dat je geluid niet alleen kunt horen, maar ook 'zien'. Geluidstrillingen zichtbaar maken vergt enig voorbereidend werk.

Van een klein, leeg conservenblikje haalt u de bodem weg. Over de bodem spant u (goed strak) de helft van een ballon. Met een elastiek of stevig soort plakband zet u het stuk ballon vast. Op de strak gespannen ballon wordt een spiegelscherfje (ongeveer 0,5 x 0,5 cm) vastgelijmd op ongeveer een derde van de middellijn van het ronde vlak. Met behulp van een schemer- of bureaulamp kunt u nu geluid laten zien. Het licht van de lamp valt op het stukje spiegel en wordt weerkaatst op een stuk wit karton dat u aan de muur hebt gehangen (zie illustratie onder 'Organisatie').

Als nu in het blikje wordt gezongen of gepraat, gaat de ballon trillen en het spiegeltje bewegen. Het lichtplekje op het witte karton beweegt mee.

Als u de kinderen met het blikje wilt laten werken, maak dat dan ergens op of aan vast (tafel, stoel, lange stevige paal uit de speelzaal). Kinderen kunnen het blikje namelijk moeilijk stilhouden, zodat de lichtvlek op het karton ook zal bewegen als er geen geluid gemaakt wordt.

In de ontdekhoek zet u de radio aan. Er komt geluid uit. Als ik de radio uitzet, horen we niets meer. Via de radio kunnen we dus geluid opvangen. Waar zit dat geluid nu? In de lucht, maar je kunt het niet zien. Hoe weet je nu dat er in de lucht geluid zit?

Laat een kind iets in het blikje roepen. Een ander kind houdt de vingers tegen de ballon. Voel je iets? Wat voel je dan?

Dan doet u de lamp aan. Er wordt in het blik gepraat en het lichtvlekje beweegt. Hoe komt dat nu? Wat voelde je ook alweer toen je daarnet je vingers tegen de ballon hield? De kinderen mogen nu (in duo's) gaan experimenteren: hard roepen in het blikje, op een fluitje blazen, een fietsbel laten rinkelen, samen iets in het blikje roepen, vlak voor het blikje op een trommel slaan.

Na het uitproberen in de ontdekhoek tonen de tweetallen hun leukste vondsten aan de rest.

Variatie

U kunt geluid laten 'voelen', voordat u het laat 'zien'.

De radio op een plank zetten, het geluid hard aanzetten: de plank gaat trillen.

Geluidsboxen vasthouden en de muziek hard aanzetten.

Trommels vasthouden.

Een fietsbel dicht bij je oor laten rinkelen (doet pijn).

Een telefoonspelletje: tussen twee plastic drinkbekertjes een draadje spannen. Als je door de bekertjes praat, moet de draad goed strak worden gehouden. Door de trilling (dit kun je zien en voelen) gaat de draad bewegen.

Situatie

Hoekenwerk

Bedoeling

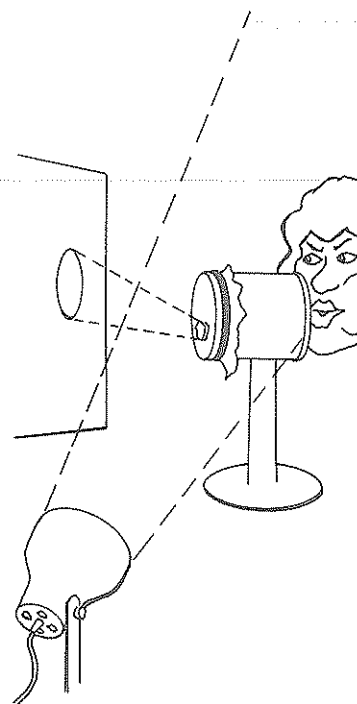
Ervaringen en kennis opdoen met en van eenvoudige natuurverschijnselen (16.8).

Materiaal

Een leeg conservenblikje, een spiegelscherfje van ongeveer 0,5 x 0,5 cm, een blikopener, een ballon, lijm, plakband of stevig elastiek, een schemer- of bureaulamp en een stuk wit karton.

Organisatie

Het apparaat om geluidstrillingen zichtbaar te maken moet van tevoren gemaakt zijn. In het lesidee wordt een beschrijving gegeven. Als u meerdere opstellingen maakt, kunnen tweetallen tegelijk in de ontdekhoek experimenteren.

Leerlijn

☐ Groep 1.

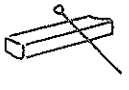
☒ Groep 2.

Observatie/evaluatie

Leggen de kinderen verband tussen wat ze voelen aan de ballon en wat ze zien op het stuk wit karton?

Een groepje kinderen zit met een aantal instrumenten midden in de kring. U vertelt een verhaaltje afgestemd op de actualiteit, bijvoorbeeld over Sinterklaas. Met de kinderen gaat u elke scène van het verhaaltje achtereenvolgens uitbeelden. Bijvoorbeeld: de boot van Sint komt aan (enkele keren toeteren op blaasinstrument), Sint stapt aan wal en alle kinderen lopen naar hem toe (grote trom met rustige slagen, kleine trom met korte, snelle slagen), er wordt een welkomstlied ten gehore gebracht (een 'melodie' op spijkerplank), de Pieten maken ruzie en zetten de boel op stelten (een kind beweegt een steen aan een touwtje in een rammelkast heen en weer), de Pieten werpen strooigoed (met een stokje heen en weer bewegen op ribkarton).

Als de kinderen wat geëxperimenteerd hebben, stelt u voor er een eigen 'partituur' bij te maken. U tekent die op het bord of op een groot vel papier. Samen komt u tot een 'eigen uitbeelding' van wat de muzikanten moeten doen. Dit kan er dan als volgt uitzien:

	○ ○	○ ○ ○ ○	○ ○	○ ○ ○
	△ △	△ △	△ △	△ △ △
	▮ ▮	▮	▮ ▮ ▮	▮ ▮ ▮
	— —	— — —	— — —	— —
	□ □	□ □ □ □	□ □ □	□ □ □
	≡ ≡	≡	≡ ≡ ≡	≡

Op deze manier kunt u met de kinderen allerlei situaties uitbeelden waarin geluiden een belangrijke rol spelen: mensen aan de deur (melkman, groenteman), in de supermarkt, een ongeluk, een stads- of dorpsfeest.

Variatie

Het samen musiceren kunt u variëren volgens het patroon van de illustratie. Bijvoorbeeld: per scène elk instrument eenzelfde aantal keren na elkaar laten horen (kolom 1 van boven naar beneden); per scène elk instrument een verschillend aantal keren laten horen (kolom 2); per scène meerdere instrumenten tegelijk eenzelfde aantal keren laten horen (kolom 3), meerdere instrumenten een verschillend aantal keren laten horen (kolom 4) of een combinatie hiervan (eveneens kolom 4). Door middel van een tekening op het bord of op een groot vel papier geeft u de kinderen aan welke scène ze gaan spelen.

Situatie

Kring

Bedoeling

Ontdekken van en ervaringen opdoen met aspecten van tijd (tijdsbeleving, ritme, maat, tijdsduur) (15.1).
Anticiperen op gebeurtenissen (dagelijks tijdsbesef) (15.2).
Rangschikken van gebeurtenissen en processen (15.2.2).
Ervaringen en kennis opdoen met en van eenvoudige natuurverschijnselen (blazen, trillen, schudden, schuren, geluiden) (16.8).

Materiaal

Zelfgemaakte of standaardinstrumenten (zie illustratie).

Organisatie

Een klein groepje speelt op instrumenten, de grote groep luistert kritisch en helpt zoeken naar betere mogelijkheden om een scène uit te beelden.

In het begin per scène met één instrument geluid laten maken en dit geleidelijk uitbouwen naar een samenspel van meerdere instrumenten tegelijk.

Leerlijn

- □ Groep 1.
- □ Groep 2.

Observatie/evaluatie

Komen kinderen met eigen voorstellen om geluiden te visualiseren (bolletjes, streepjes)?

Kinderen laten zich graag horen! Volwassenen zeggen dan al gauw: 'Stil, ssst, niet schreeuwen, niet hollen, rustig zijn!' Over momenten waarop je stil moet zijn en geen drukte mag maken, praat u met de kinderen in de kring. Moedig de kinderen aan zelf voorbeelden te bedenken: bij een zieke, bij een begrafenis, bij een viering, bij een bezoek aan oma en opa, wanneer iemand aan de telefoon is, wanneer je in de auto zit in het drukke verkeer, wanneer de juf iets vertelt, of wanneer je luistert naar geluiden in de natuur.

Met de kinderen gaat u gedurende een week een 'stille-momentenkalender' bijhouden. U hangt twee grote vellen papier voor in het lokaal. Daarop komen plaatjes of tekeningen van stille momenten. Op het ene vel komen stille momenten die in de klas (in de school) voorkomen en op het andere de stille momenten buiten de school. Het doeblad geeft handreikingen om de inhoud van deze activiteit in kleine groepjes of individueel te doen. Zo oefent u meteen de namen van de dagen van de week. Na een aantal dagen neemt u met de kinderen de reeds verzamelde momenten nog eens door:

Wat was dit ook alweer?

Waarom moest je toen stil zijn?

Is het altijd vervelend om stil te zijn of vind je het zelf ook wel eens fijn dat het stil is?

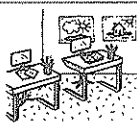
Wanneer bijvoorbeeld?

Laat de kinderen evaren dat stil zijn ook heel fijn kan zijn en dat je dan dingen kunt horen of zien waar je anders aan voorbijgaat. Onderstaand versje kan een leuke afsluiting van zo'n gesprekje vormen.

Alleen

Ik ga vaak naar mijn eigen huis
Als het te druk wordt om me heen
Ik ga vaak naar mijn eigen huis
Daar ben ik helemaal alleen.
Ik ga vaak naar mijn eigen huis
waar niemand zegt: 'Niet doen, schat.'
waar niemand zegt: 'Nee laat dat',
want daar ben ik alleen.

A. A. Milne. Uit: N. Kuiper, *Nu we al zes zijn* (Ploegsma, Amsterdam).

	maandag	dinsdag	woensdag	donderdag	vrijdag
in school					
buiten school					

Situatie

Kring

Werkles

Bedoeling

Rangschikken van gebeurtenissen en processen (15.2.2).
Plekken in de eigen omgeving vergelijken (16.2).

Kennis en ervaring opdoen van en met de omgeving waarin we leven (17.3.1).

Doeblad W21

Materiaal

Tekenmateriaal, tijdschriften om plaatjes in op te zoeken.

Organisatie

U kunt op verschillende manieren aan de weekkalender werken: als grote groep waarvan iedereen een stil moment mag inbrengen. Of een subgroepje krijgt een week de tijd om stille momenten in te brengen. Of u geeft individuele opdrachtjes. (Voorkom het verplichtend karakter van zo'n opdracht.)

Jaarkalender

Geschikt om rust te accentueren rond Sinterklaas of als voorbereiding op bepaalde religieuze feesten of vieringen (bijvoorbeeld Kerstmis).

Leerlijn

- ☐ Groep 1.
- ☐ Groep 2.

Observatie/evaluatie

Sommige kinderen kunt u (middels een individueel gesprekje) stimuleren om ook eens een stil moment voor de kalender in te brengen.

Dit lesidee biedt mogelijkheden om aandacht te besteden aan de groepssfeer en de werksfeer.

Het werkt stimulerend wanneer uzelf ook eens een tekeningetje maakt voor de 'stille-momentenkalender'.